Xalq qəzeti.- 2025.- 27 dekabr (№273).- S.19.

Ziyalı ömrünün silinməz izləri

Bu günlərdə filologiya elmləri doktoru, professor, Əməkdar mədəniyyət işçisi Tofiq Əbdülhəsənlinin anadan olmasının 70 illiyini ölkənin elmi-mədəni ictimaiyyəti səmimi duyğularla və qədirbilənliklə qeyd edir. Elm-təhsil sahəsində jurnalistikadan gəlmiş alim ömrünün 70-ci ilinin tamamına pedaqoji sahədə məhsuldar fəaliyyətlə gəlib çatmışdır.

Tofiq Əbdüləziz oğlu 1955-ci il dekabrında Neftçala rayonunun Pirəbbə kəndində anadan olmuşdur. Orta təhsilini rayonun Yuxarı Qaramanlı kənd orta məktəbində alan gənc Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) filologiya fakültəsinə daxil olmuşdur. Ali təhsili fərqlənmə diplomu ilə başa vurmuş Tofiq müəllim Moskvada Ali Mətbuat İnstitutunda jurnalistika ixtisası da almışdır.

Media sahəsində çalışan Tofiq Əbdülhəsənli 1985-1990-cı illərdə "Gənclik" nəşriyyatında redaktor, 1990-1992-ci illərdə "Həyat", 1992-2002-ci illərdə "Azərbaycan", 2003-2018-ci illərdə "Respublika" qəzetində şöbə müdiri işləmişdir. O jurnalist fəaliyyəti dövründə çoxsaylı siyasi, iqtisadi, ekoloji mövzularda məqalələrin, Azərbaycan Televiziyasında iqtisadi və ekoloji mövzularda verilişlərin müəllifi kimi tanınmışdır.

Tofiq müəllimin iqtisadi yazılarında özünün də təbirincə desək, "rəqəmlərin öz nəğməsi, öz poeziyası var" fəlsəfəsi dayanır. Bütün bunlar müəllifin "İqtisadiyyat da poeziyadır" kitabında elmi-publisistik baxımdan əsaslandırılmışdır.

Yubilyarın publisistik yaradıcılığının əsas istiqamətləri içərisində ekoloji mövzular da aparıcı yer tutur. Müəllifin "Təbiət qayğı sevir", "Təbiətin diləyi: ekoloji qanunlar", "Yaşıl kitabımızı da yaradaq", "Ekoloji dərs", "Külli Qarabağın ab-havası", "Xəzər: ekoloji dəyişikliklər və heyvanat aləmi", "Sabah gec olar", "Ekoloji gərginliyin azadılması yolunda" kimi məqalələrində təkcə problemlər, ekoloji gərginliyi yaradan mənbələr deyil, həm də problemlərin həlli yolları göstərilmişdir.

Mətbuat sahəsindəki çoxillik fəaliyyəti ilə yanaşı, ömrünü elmi-pedaqoji fəaliyyətə də həsr edən Tofiq Əbdülhəsənli Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi və tədqiqi yönündə də davamlı axtarışlar aparmışdır. O, mərhum professor Cəlal Abdullayevin elmi rəhbərliyi ilə "Müasir Azərbaycan şeirində siyasi lirika" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə etmişdir. Onun doktorluq dissertasiyası isə "Müasir Azərbaycan poeziyası" mövzusuna həsr edilmişdir.

Ədəbiyyatşünas Tofiq Əbdülhəsənli isə silsilə ədəbi-publisistik yazıları ilə elmi-mədəni mühitin diqqət mərkəzində olmuşdur. "İçimizdəki alov və ya qam şaman duası", "Vətənlə sevgi arasında", "Həsrətin 43 ili", "Rəssam qızlar", "Şeyx Səfi məqbərəsi", "Mən köçdüm, yurdum qaldı...", "Dürrə", "Ömür bir qatardır", "Sənətə məhəbbət olanda", "El alqışları", "Tarixi yaşadan Şirvanşahlar sarayı", "Uşaq ədəbiyyatımıza qayğı gələcəyimizə qayğıdır" kimi yazılar dəyərli publisistika örnəkləri sırasında yer almışdır. Ədəbi-tənqidi yazılardan ibarət "Vətəndaş yanğısı" kitabı da müəllifin ciddi yaradıcılıq uğuru olmuşdur.

1993-cü ildən elmi-pedaqoji fəaliyyəti Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti ilə bağlı olan Tofiq müəllim burada Azərbaycan dili kafedrasının müəllimi, baş müəllimi və dosenti vəzifələrində çalışmışdır. 2006-cı ildən kafedraya rəhbərlik edən alim Azərbaycan dili, nitq mədəniyyəti, işgüzar və akademik kommunikasiya sahəsində tədris və tədqiqatların aparılması, yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması istiqamətində fəaliyyət göstərir.

Bu baxımdan Tofiq müəllim həm də tanınmış dilçi alimdir. Onun ədəbiyyatşünas kimi uğurla fəaliyyəti ilə yanaşı, linqvistik tədqiqatları da dilçiliyimiz üçün dəyərli qaynaqlardır. Tofiq müəllimin Azərbaycan dilinin saflığının qorunması, ana dilində yüksək nitq mədəniyyəti, dilimizin gənc nəslə düzgün aşılanması istiqamətində qələmə aldığı bir çox dərslik və dərs vəsaitləri də yüksək qiymətləndirilir. "İşgüzar Azərbaycan dili", "Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti", "İşgüzar yazışmalar", "Azərbaycan dili (ədəbi və iqtisadi mətnlər toplusu)", "Azərbaycan dili (işgüzar yazışmalar)", "Azərbaycan dili (türk dünyası üçün)", "Azərbaycan dili (rus bölmələri üçün)", "Dilimiz - varlığımız", "Azərbaycan dili (iqtisadi mətnlər)", "İşgüzar yazışmalar (interaktiv dərs vəsaiti)", "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" və başqa əsərləri ali məktəblərdə təhsil alan tələbələr, o cümlədən pedaqoji heyət üçün stolüstü kitablardır - gənc tədqiqatçılar üçün bilik və yaradıcılıq mənbəyidir.

Müəllif öz elmi baxışlarını təkcə Azərbaycanda deyil, həm də ölkəmizin hüdudlarından kənarda keçirilən beynəlxalq elmi tədbirlərdə və dərc olunan jurnallarda da ifadə etmişdir. Türkiyə, Rusiya, Ukrayna və başqa ölkələrdə keçirilmiş beynəlxalq elmi konfranslarda Vətənimizi layiqincə təmsil edən tədqiqatçının etdiyi məruzələr həmişə mütəxəssislərin marağına səbəb olmuş, araşdırdığı mövzular ətrafında qızğın müzakirələr aparılmışdır. Onun SCOPUS beynəlxalq indeksləşdirmə və xülasələndirmə bazasına daxil olan elmi jurnallarda da məqalələri tez-tez işıq üzü görür.

Tofiq Əbdülhəsənli gözəl alim və jurnalist olmaqla yanaşı, həm də peşəkar pedaqoqdur. Uzun illərdir ki, İqtisad Universitetində yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasında yaxından iştirak edir. Tofiq müəllim həm də elm və təhsil təşkilatçısıdır. Peşəkar qələm sahibi kimi öz imzası ilə tanınan jurnalist-alim Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər birliklərinin, həmçinin Respublika İqtisadçılar İttifaqının üzvüdür.

Tofiq Əbdülhəsənli ölkə mediasının inkişafındakı xidmətlərinə görə "Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adına layiq görülmüş, təhsilin inkişafındakı xidmətlərinə görə isə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunmuşdur.

Tanınmış alim və təcrübəli pedaqoq, filoloq həmkarım Tofiq müəllimi əlamətdar yubileyi münasibətilə səmimi-qəlbdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Nizami CƏFƏROV,
akademik